

คำนำ ว.วิชาการ

ถ้าเปรียบองค์ประกอบส่วนท้องถิ่นเหมือนต้นไม้ก็มีแต่จะเติบโตขึ้นเรื่อยๆ ตามหลักแห่งการกระจายอำนาจ ซึ่งถ้าเราศึกษาประเทศที่เจริญแล้วในต่างประเทศล้วนใช้หลักการกระจายอำนาจแทบทั้งสิ้น มาถึงประเทศไทยหน่วยงานที่กำลังดูแลเรื่องนี้โดยตรงคือ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ได้รับสมัครพนักงานส่วนตำบล เพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งสายงานผู้บริหาร ประกอบกับคณะกรรมการสรรหาตำแหน่งสายงานผู้บริหาร ได้ประกาศกำหนดขอบเขตเนื้อหาวิชาความรู้ที่ใช้ในการทดสอบภาคความรู้ความสามารถ จำนวน ๑๐ หัวข้อวิชา ได้แก่

๑. ความรู้เรื่องกฎหมาย

๒. ความรู้เรื่องหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๓. ความรู้เรื่องการจัดทำแผนปฏิบัติการและแผนยุทธศาสตร์

๔. ความรู้เรื่องการติดตามและประเมินผล

๕. ความรู้เรื่องระบบการจัดการองค์กร

๖. ความรู้เรื่องการบริหารความเสี่ยง

๗. ความรู้เรื่องการพัฒนาบุคลากร

๘. ความรู้เรื่องสถานการณ์ภายนอกและผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมพื้นที่

๙. ความรู้เรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศ

๑๐. ความรู้เรื่องการบริหารราชการ

หนังสือคู่มือเตรียมสอบตำแหน่งสายงานผู้บริหารเล่ม ๑ ได้เรียบเรียงเฉพาะหัวข้อวิชาที่ความรู้เรื่องกฎหมาย เพราะมีกฎหมายที่ต้องใช้สอบทั้งหมดจำนวน ๑๔ ฉบับ เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อหาได้โดยง่าย ตลอดจนใช้เป็นคู่มือในการทำงานหลังสอบเข้ารับราชการแล้วได้อีกด้วย

คณะอาจารย์ ว.วิชาการ

สิงหาคม ๒๕๖๒

www.thaidla.com

สารบัญ

	หน้า
๑. ความรู้เรื่องกฎหมาย	
๑. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ๒๕๖๐	1
๒. พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔	63
๓. พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐	85
๔. พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองพ.ศ. ๒๕๓๙	90
๕. พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙	102
๖. พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐	106
๗. พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒	117
๘. พระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒	136
๙. พระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตฯ พ.ศ. ๒๕๕๘	153
๑๐. พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐	160
๑๑. กฎหมายเกี่ยวกับการจัดตั้งและการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	
- พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖	189
- พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐	209
- พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗	229
- พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. ๒๕๔๒	253

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ๒๕๖๐

รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเป็นผู้ร่าง รัฐบาลเป็นผู้ตรา เริ่มใช้ ณ วันที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๐ (วันเริ่มใช้รัฐธรรมนูญ คือวันเดียวกันกับวันที่ลงนามรับรองและประกาศ) พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา (นายกรัฐมนตรี) เป็นผู้ลงนามรับรอง รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ บทบัญญัติใดของกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้ บทบัญญัตินั้นเป็นอันใช้บังคับมิได้¹ มีทั้งหมด ๑๖ หมวด ๒๗๙ มาตรา ๑ บทเฉพาะกาล ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๓๔ ตอนที่ ๔๐ ก โดยมีรายละเอียดดังนี้

❖ โครงสร้างทั้งหมดแบ่งเป็น ๑๖ หมวด

หมวด ๑ บททั่วไป	หมวด ๒ พระมหากษัตริย์
หมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย	หมวด ๔ หน้าที่ของปวงชนชาวไทย
หมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ	หมวด ๖ แนวนโยบายแห่งรัฐ
หมวด ๗ รัฐสภา ส่วนที่ ๑ บททั่วไป ส่วนที่ ๒ สมาชิกวุฒิสภา ส่วนที่ ๓ วุฒิสภา ส่วนที่ ๔ บทที่ใช้แก่สภาทั้งสอง ส่วนที่ ๕ การประชุมร่วมกันของรัฐสภา	หมวด ๘ คณะรัฐมนตรี
หมวด ๙ การขัดกันแห่งผลประโยชน์	หมวด ๑๐ ศาล ส่วนที่ ๑ บททั่วไป ส่วนที่ ๒ ศาลยุติธรรม ส่วนที่ ๓ ศาลปกครอง ส่วนที่ ๔ ศาลทหาร
หมวด ๑๑ ศาลรัฐธรรมนูญ	หมวด ๑๒ องค์การอิสระ ส่วนที่ ๑ บททั่วไป ส่วนที่ ๒ คณะกรรมการการเลือกตั้งส่วนที่ ๓ ผู้ตรวจการแผ่นดิน ส่วนที่ ๔ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ส่วนที่ ๕ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ส่วนที่ ๖ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
หมวด ๑๓ องค์การอัยการ	หมวด ๑๔ การปกครองส่วนท้องถิ่น
หมวด ๑๕ การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ	หมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ

¹ เปรียบเทียบกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2550 ผู้ตราคือ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ผู้ร่างคือ สภาร่างรัฐธรรมนูญ ผู้ลงนามรับรองคือ นายมีชัย ฤชุพันธุ์ (ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ)

๒ หมวด ๑ บททั่วไป²

ประเทศไทยเป็นราชอาณาจักรอันหนึ่งอันเดียว จะแบ่งแยกไม่ได้ (ความเป็นรัฐเดี่ยว ม.๑)

ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (รูปแบบการปกครอง ม.๒)

อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย พระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นประมุขทรงใช้อำนาจนั้นทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาล ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ

คณะรัฐมนตรี ศาล องค์กฤษฎีกา และหน่วยงานของรัฐ ต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไป ตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และหลักนิติธรรม เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติและความผาสุกของ ประชาชนโดยรวม

ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์สิทธิเสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคล ย่อมได้รับความคุ้มครองปวงชนชาวไทยย่อมได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญเสมอกัน

รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ บทบัญญัติใดของกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับ หรือการกระทำใด ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ บทบัญญัติหรือการกระทำนั้นเป็นอันใช้บังคับมิได้

๒ หมวด ๒ พระมหากษัตริย์

องค์พระมหากษัตริย์ทรงดำรงอยู่ในฐานะอันเป็นที่เคารพสักการะ ผู้ใดจะละเมิดมิได้ ผู้ใดจะกล่าวหาหรือฟ้องร้องพระมหากษัตริย์ในทางใด ๆ มิได้

พระมหากษัตริย์ทรงเป็นพุทธมามกะ และทรงเป็นอัครศาสนูปถัมภก

พระมหากษัตริย์ทรงดำรงตำแหน่งจอมทัพไทย

พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจที่จะสถาปนาและถอดถอนฐานันดรศักดิ์ และพระราชทานและเรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์

❖ คณะองคมนตรี

คณะองคมนตรีมีหน้าที่ถวายความเห็นต่อพระมหากษัตริย์ในพระราชกรณียกิจทั้งปวงที่พระมหากษัตริย์ทรงปรึกษา และมีหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ พระมหากษัตริย์ทรงเลือกและทรงแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิเป็นประธานองคมนตรี ๑ คน และองคมนตรีอื่นอีกไม่เกิน ๑๘ คนประกอบเป็นคณะองคมนตรี การเลือกและแต่งตั้งองคมนตรีหรือการให้องคมนตรีพ้นจากตำแหน่งให้เป็นไปตามพระราชอัธยาศัย

องคมนตรีต้องไม่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือดำรงตำแหน่งทาง

² มี ๖ ประเด็นสำคัญตามที่ขีดเส้นใต้

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน
พ.ศ. ๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๕๓

❖ หลักการบริหารราชการ

การบริหารราชการตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ต้องเป็นไปเพื่อ ประโยชน์สุขของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ ความมีประสิทธิภาพ ความคุ้มค่าในเชิงภารกิจแห่งรัฐ การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน การลดภารกิจและยุบเลิกหน่วยที่ไม่จำเป็น การกระจายภารกิจและทรัพยากรให้แก่ท้องถิ่น การกระจายอำนาจตัดสินใจ การอำนวยความสะดวก และการตอบสนองความต้องการของประชาชน โดยมีผู้รับผิดชอบต่อผลของงาน⁴⁵

หลักการปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการ

การปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการ ต้องใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการจะตราพระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการปฏิบัติราชการและการสั่งการให้ส่วนราชการและข้าราชการปฏิบัติก็ได้

หลักการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน

การบริหารราชการแผ่นดินให้จัดระเบียบดังนี้⁴⁶

๑. ระเบียบบริหารราชการส่วนกลาง
๒. ระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาค
๓. ระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น

หลักการแบ่งส่วนราชการ

การแบ่งราชการออกเป็นส่วนต่าง ๆ ให้กำหนดตำแหน่งและอัตราเงินเดือนโดยคำนึงถึง คุณภาพและปริมาณงานของส่วนราชการนั้น ๆ

๒ การจัดระเบียบบริหารราชการส่วนกลาง

ส่วนราชการที่อยู่ในการจัดระเบียบบริหารราชการส่วนกลางมีฐานะเป็นนิติบุคคล ดังนี้⁴⁷

๑. **สำนักนายกรัฐมนตรี** (มีฐานะเป็นกระทรวง)
๒. **กระทรวง** หรือทบวงซึ่งมีฐานะเทียบเท่ากระทรวง⁴⁸
๓. **ทบวง** ซึ่งสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีหรือกระทรวง
๔. **กรม** หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ซึ่งสังกัดหรือไม่สังกัด

สำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงหรือทบวง

⁴⁵ มาตรา ๓/๑

⁴⁶ มาตรา ๔

⁴⁷ มาตรา ๗

⁴⁸ ปัจจุบันประเทศไทยมีส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกระทรวง ๒๐ กระทรวง รวมสำนักนายกรัฐมนตรีแล้ว

พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อย
ของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕
และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐

❖ นิยามที่สำคัญ

“**สิ่งปฏิภูล**” หมายความว่า อูจจาระ หรือปัสสาวะ รวมตลอดถึงวัตถุอื่นใดซึ่งเป็นของโสโครก หรือมีกลิ่นเหม็น

“**มูลฝอย**” หมายความว่า เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้า ถุงพลาสติก ภาชนะที่ใส่อาหาร เถ้า มูลสัตว์ หรือซากสัตว์ รวมตลอดถึงสิ่งอื่นใดที่เก็บกวาดจากถนน ตลาด ที่เลี้ยงสัตว์หรือที่อื่น

“**เจ้าพนักงานท้องถิ่น**” หมายความว่า

- (๑) นายกองค้การบรหการส่วนจังหวัด สำหรับในเขตองค้การบรหการส่วนจังหวัด
- (๒) นายกเทศมนตรีสำหรับในเขตเทศบาล
- (๓) นายกองค้การบรหการส่วนตำบล สำหรับในเขตองค้การบรหการส่วนตำบล
- (๔) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร สำหรับในเขตกรุงเทพมหานคร
- (๕) นายกเมืองพัทยาสำหรับในเขตเมืองพัทยา

“**พนักงานเจ้าหน้าที่**” หมายความว่า

- (๑) ปลัดองค้การบรหการส่วนจังหวัดและรองปลัดองค้การบรหการส่วนจังหวัด สำหรับในเขตองค้การบรหการส่วนจังหวัด
- (๒) ปลัดเทศบาลและรองปลัดเทศบาล สำหรับในเขตเทศบาล
- (๓) ปลัดองค้การบรหการส่วนตำบลและรองปลัดองค้การบรหการส่วนตำบล สำหรับในเขตองค้การบรหการส่วนตำบล
- (๔) ปลัดกรุงเทพมหานคร รองปลัดกรุงเทพมหานคร ผู้อำนวยการเขตและผู้ช่วยผู้อำนวยการเขต สำหรับในเขตกรุงเทพมหานคร
- (๕) ปลัดเมืองพัทยาและรองปลัดเมืองพัทยาสำหรับในเขตเมืองพัทยา

❖ การจัดการสิ่งปฏิภูลและมูลฝอย

การเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิภูลและมูลฝอย ในเขตพื้นที่ของราชการส่วนท้องถิ่นใด ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของราชการส่วนท้องถิ่นนั้น แต่ไม่รวมถึงองค้การบรหการส่วนจังหวัด***

พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ

พ.ศ. ๒๕๖๐

๒ ๑. หลักทั่วไป

❖ ความเป็นมา

เดิมการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานของรัฐ มีระเบียบใช้ปฏิบัติที่หลากหลาย ไม่มีกฎหมายกลางคือต่างหน่วยงานต่างใช้ ราชการส่วนกลาง และราชการส่วนภูมิภาค ก็จะมีระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๙ (Electronic Auction : e - Auction)

องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล ก็จะใช้ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

เมื่อหน่วยงานของรัฐต่างก็ใช้กฎหมายการจัดซื้อจัดจ้าง ทำให้ไม่มีมาตรฐานกลาง การไม่มีระบบการรวมศูนย์การจัดซื้อจัดจ้าง และการเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณชน ทำให้ยากแก่การตรวจสอบ รัฐบาลประสงค์ให้มีกฎหมายกลาง “เพื่อให้การดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐมีกรอบการปฏิบัติงานที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน โดยการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานกลางเพื่อให้หน่วยงานของรัฐทุกแห่งนำไปปฏิบัติ...” กระทรวงการคลัง โดยกรมบัญชีกลางจึงได้ยกร่างพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ... **สภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.)** ในการประชุมครั้งที่ ๘๐/๒๕๕๙ ได้มีมติเห็นชอบ จึงได้ประกาศให้ใช้บังคับพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ ในวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ บังคับใช้เมื่อพ้นกำหนด ๑๘๐ วันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา ทำให้พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างฯ มีผลใช้บังคับในวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๐ เป็นต้นไป โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นผู้รักษาการ¹¹⁹

❖ ขอบเขตการบังคับใช้

บังคับใช้กับ “**หน่วยงานของรัฐ**”¹²⁰ ได้แก่ ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ องค์การมหาชน องค์การอิสระ องค์การตามรัฐธรรมนูญ หน่วยธุรการของศาล มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ หน่วยงานสังกัดรัฐสภาหรือในกำกับของรัฐสภา หน่วยงานอิสระของรัฐ และหน่วยงานอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง¹²¹

¹¹⁹ กฎหมายลูกที่สำคัญในการกำหนดรายละเอียดปลีกย่อย กำหนด หลักเกณฑ์วิธีการ และแนวทางปฏิบัติ ให้เหมาะสมสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ คือ ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐

¹²⁰ บัญญัตินิยามในมาตรา ๔

¹²¹ ให้ “ทุนหมุนเวียน” ที่มีสถานะเป็นนิติบุคคลเป็นหน่วยงานของรัฐ ตามที่กรมกฎกระทรวงฯ ลงวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๐

พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖
แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒

แพทย์ประจำตำบล และสารวัตรกำนัน ให้บุคคลดังกล่าวมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่หรือกฎหมายอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

๒ องค์การเทศบาลและสมาชิกสภาเทศบาล

องค์การเทศบาล ประกอบด้วยสภาเทศบาล และนายกเทศมนตรี
สภาเทศบาล ประกอบด้วยสมาชิกสภาเทศบาลซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน

มาตรา ๑๕¹⁵⁰ สภาเทศบาลประกอบด้วยสมาชิกสภาเทศบาลซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตามจำนวน ดังต่อไปนี้

(๑) สภาเทศบาลตำบล ประกอบด้วยสมาชิกจำนวน ๑๒ คน

(๒) สภาเทศบาลเมือง ประกอบด้วยสมาชิกจำนวน ๑๘ คน

(๓) สภาเทศบาลนคร ประกอบด้วยสมาชิกจำนวน ๒๔ คน

ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

ในกรณีที่ตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลว่างลงไม่ว่าด้วยเหตุใดและยังมิได้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้สภาเทศบาลประกอบด้วยสมาชิกสภาเทศบาลเท่าที่มีอยู่

ความในวรรคหนึ่งมิให้นำมาใช้บังคับแก่กรณีที่ได้จัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเพราะเหตุที่มีผู้ได้รับเลือกตั้งไม่ครบจำนวน ถ้าในการจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่นั้นยังได้ไม่ครบจำนวนอีก ให้ถือว่าสภาเทศบาลนั้นประกอบด้วยจำนวนสมาชิกเท่าที่มีอยู่จนกว่าจะครบอายุของสภาเทศบาล เว้นแต่จะมีจำนวนสมาชิกไม่ถึง ๒ ใน ๓ ของจำนวนตามวรรคหนึ่ง

การจ่ายเงินค่าตอบแทนแก่ประธานสภาเทศบาล รองประธานสภาเทศบาล สมาชิกสภาเทศบาล และการจ่ายเงินค่าเบี้ยประชุมให้แก่กรรมการที่สภาเทศบาลแต่งตั้งขึ้น ให้เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

¹⁵⁰ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒

สมัยประชุมวิสามัญให้มีกำหนดไม่เกิน ๑๕ วัน แต่ถ้าจะขยายเวลาออกไปอีกจะต้องได้รับอนุญาตจากผู้ว่าราชการจังหวัด

๒ คณะกรรมการสามัญ

คณะกรรมการสามัญ มาจากการเลือก ๒ ฝ่าย คือฝ่ายของสภาเทศบาล และ ฝ่ายของนายกเทศมนตรี โดยสภาเทศบาลเลือกได้ไม่จำกัดจำนวนขึ้นอยู่กับความเหมาะสม ส่วนนายกเทศมนตรีเลือกได้ไม่เกินจำนวน ๑ ใน ๔ ของจำนวนผู้ที่จะมาเป็นคณะกรรมการสามัญทั้งหมด โดยคณะกรรมการสามัญดังกล่าวมีอำนาจในการทำกิจการหรือพิจารณาสอบสวนหรือศึกษาเรื่องใดๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของสภาเทศบาล แล้วรายงานต่อสภาเทศบาล

๒ นายกเทศมนตรี

มาตรา ๔๘ เบญจ¹⁵³ บุคคลผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรีต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น และต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปีนับถึงวันเลือกตั้ง

(๒) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า หรือเคยเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นผู้บริหารท้องถิ่น หรือสมาชิกรัฐสภา

มาตรา ๔๘ สัตต¹⁵⁴ นายกเทศมนตรีมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละ ๔ ปีนับแต่วันเลือกตั้ง แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกิน ๒ วาระไม่ได้

ในกรณีที่นายกเทศมนตรีดำรงตำแหน่งไม่ครบระยะเวลาสี่ปีก็ให้ถือว่าเป็นหนึ่งวาระ และเมื่อได้ดำรงตำแหน่งสองวาระติดต่อกันแล้วจะดำรงตำแหน่งได้อีกเมื่อพ้นระยะเวลา ๔ ปี นับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง

ก่อนนายกเทศมนตรีเข้ารับหน้าที่ ให้ประธานสภาเทศบาลเรียกประชุมสภาเทศบาล เพื่อให้นายกเทศมนตรีแถลงนโยบายต่อสภาเทศบาล โดยไม่มีการลงมติ ทั้งนี้ ภายใน ๓๐ วันนับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี

กรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งประธานสภาเทศบาลและรองประธานสภาเทศบาลหรือสภาเทศบาลถูกยุบ หากมีกรณีที่สำคัญและจำเป็นเร่งด่วนซึ่งปล่อยให้เนิ่นช้าไปจะกระทบต่อประโยชน์สำคัญของราชการหรือราษฎร นายกเทศมนตรีจะดำเนินการไปพลางก่อนเท่าที่จำเป็นก็ได้ เมื่อได้มีการเลือกประธานสภาเทศบาลแล้วให้ประธานสภาเทศบาลเรียกประชุมสภาเทศบาลเพื่อให้

¹⁵³ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒

¹⁵⁴ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒